

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 3.

V Ljubljani, v torek 5. januarja 1886.

Letnik XIV.

Govor gosp. poslanca Kluna o žganjepivstvu

v X. seji deželnega zbora kranjskega.

Slavni deželni zbor!

Naj mi bode dovoljeno v priporočilo odsekovih nasvetov spregovoriti par besed. Vsi se spominjate enkete, ki se je bila vsled vabila deželnega odbora sošla 17. in 18. aprila l. 1884, da bi presedala prevažna vprašanja, kako bi bilo pomagati kmečkemu prebivalstvu. Med vzroki čedalje hujšega propadanja kmečkega stanú imenovalo se je tedaj tudi žganjepitje, ki se čedalje bolj razširja po naši deželi. Naš čestiti g. poročevalec dr. Samec, ki je že l. 1880 zoper to kugo pisal posebno od „Matice slovenske“ na svetlo dano brošuro, pojasnoval je tedaj vsestransko slabe posledke žganjepivstva in soglasno je bilo sklenjeno:

1. „Deželni zbor naj naprosi sl. c. kr. vlado, da predloži državnemu zboru postavo zoper pijančevanje za Kranjsko, kakoršno ima Gališka.“
2. „Deželni zbor naj bi izrekel prošnjo do c. kr. vlade, naj se na špirit, ki je za konsum namenjen, naloži toliko davka, da bi zamoglo vino in pivo v ceni z žganjem konkurirati.“
3. „Enketa pripozná, da je najboljšo sredstvo, da se žganjepivstvo odpravi, da se prodaja špirta podvrže takim naredbam, ki so veljavne gledé prodaje strupov.“

Naš deželni zbor je reč obširno obravnaval in osnoval načrt neke postavice ter deželnemu odboru naročil, naj slavno vlado popraša, bi se li bilo nadejati, da bi taka postava zadobila Najvišje potrjenje.

Kakor je razvidno iz deželno-odborovega poročila, je deželni odbor svojo nalogo rešil, ali dotlej, ko se je sestavljalo poročilo, od vlade še ni bil dobil nobenega odgovora. Iz odsekovega poročila pa posnamemo, da visoka vlada tudi do zdaj še ni prišla

do sklepa, bi li postavo, kakoršne načrt ji je izročil naš deželni zbor, predložila v Najvišje potrjenje ali ne, ker ima zoper tako postavo raznotere pomisleke, zlasti da bi taka postava morda škodovala pridelovanju špirta in hudo zadela kraje, kjer je to pridelovanje glavna obrt, in da bi morda nasprotovala tudi § 1. zakona z dne 23. junija 1881, ki določuje, da je kupčija s špiritom prosta obrt. Gotovo je prav, da se pred sklepanjem kake postavice ozir jemlje na vse okoliščine in vse posledke, ki bi jih utegnili imeti; vendar se mi dozdeva, da je bojazen visoke vlade v tem oziru nekako pretirana. Na Hrvatskem imajo že nekaj časa sim tako postavo, kakoršno smo mi nasvetovali tudi za našo deželo in do zdaj se še ni čulo, da bi vsled te postavice trpela obrt pridelovanja špirta, ki je v ogerskih deželah mnogo zdatnejša, kakor pri nas. Pač pa se čujejo od vseh strani glasovi, da je ta postava jako koristna in dobrodelna za narod, in da se je ž njo žganjepivstvo prav zelo omejilo.

Pa ko bi taka postava res tudi imela slabe posledke za omenjeno obrt, bi to visoko vlado nikakor ne smelo zavirati pritrditi postavi, ktere namen je človeštvo obvarovati strašanskih posledkov, ki jih žganjepivstvo ima. Škoda dotični obrti ni v nobeni primeri s škodo, ki jo žganje dela ljudem, in ko bi hotela slava vlada pri svojih naredbah in vkratih zmerom le na to gledati, da bi se nikomur sila ne delala ali škoda ne zgodila, bi morale dostikrat izostati najpotrebnejše in najdobrodelnejše naprave. Toda vlada na posamezne okraje ali dele ne sme gledati, kadar gré za splošni blagor, zato mislim, da bi se tudi v tej zadevi splošni koristi morali umakniti vsi drugi pomislili.

Ko se je trtna uš prikazala, sestavila je slava vlada nemudoma komisije, ki so imele preiskovati dotične okraje in potrebne pripomočke rabiti ne gledé na to, da so vsled tega nekteri vinorejci trpeli veliko škodo. In kaj je ta škoda v pri-

meri z dušnim in telesnim zlom, ki ga žganjepivstvo napravlja, ki je vir raznoterih bolezni, dušne in telesne propalosti, čedalje večjega uboštva in raznih drugih slabih posledkov.

Kadar se kje oglasi živinska kuga, kako hude in ostre ukaze izdaja vlada, da bi svoje dežele obvarovala pred pošastjo, ki s poginom preti živinčetu našega kmeta. Ali ni toraj tembolj potrebno in opravičeno, da bi enako ostre, da, najostreje pripomočke in ukaze obrnila proti kugi, ki ne mori živinčet, ampak ljudi same? (Dobro, dobro!)

Ko je bil te dni počil glas, da se kolera bliža našim deželah, kako je slava vlada takoj zaukazala raznotere naredbe, sestavljala komisije, ki so morale preiskovati došle tujce, občinam naročala potrebne reči itd. In se je li kdo pritoževal, da vse to prizadeva razne stroške in sitnosti? Ne, ljudje bi bili marveč vlado po pravici dolžili, da ni storila svoje dolžnosti, ko bi bila potrebno previdnost opuščala. In vendar si upam trditi, da škoda, ki jo kolera napravlja ni v nobeni primeri s škodo, ki jo napravlja žganjepivstvo. (Dobro, dobro!) Kolera pride in obišče posamezne kraje, uduši nekoliko ljudi, potem pa zopet zgine. Žganjepivstvo pa se razširja po vseh deželah, in dasiravno ljudi ne mori hitro, ampak le počasno, je vendar končna škoda te strasti veliko večja, kakor vsake kužne bolezni in vojska in kuga ne vničujeta toliko ljudi, kakor žganje, ki pogublja cele narode. (Dobro!) Indijance v Ameriki in prebivalce v zahodni Afriki, ki jih z vojskami in boji niso mogli zatreti, vničili so z žganjem in ti nekdanji tolikanj krepki rodovi so zdaj skoraj popolnoma izmrli. Tudi pri nas je videti žalostna prikazen, da po krajih, kjer je žganjepivstvo prišlo v navado, ljudje kakor senca lazijo okoli, in ako pojde tako naprej, bode slava vlada gledala, kje dobiti potrebno število za brambo in varstvo države potrebnih vojakov. Ako bi je toraj že moralna beda teh ubogih ljudi ne ganila, morala bi jo vsaj lastna korist in ozir na varstvo dr-

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izvirni zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenski.)

(Dalje.)

Pride drugo jutro, solnce je že spet vsplavalo po nebu, a vedno še pustota na vse strani, nikjer žive duše; od gladu in žeje mi moči začno pojemati. Na zadnje — moralo je biti blizu poludne — zaslišim v daljavi strel in lajanje psov, spoznal sem, da so lovci. To mi vzbudi novo upanje, ukrepim se in kar se dá podvizam na kraj, od koder mi dohaja rešilni glas. In res, pol ure kasneje stojim pred krepkim možem, ki je moral imeti okoli štirideset let. Ni bil sam, ampak družba ž njim. Malo osupnen sem postal na prvi pogled pred tujci, ktere sem koj po opravi spoznal za Turke. Toda kmalo me mine vsa boječnost. Prijazno stopi gospodar k meni in mi seže v roko, rekoč:

„Jan Filipovič, beg, doma iz Gabra blizu Livne v Bosni. Došel sem to noč s tovariši v gorovje na zajce in lisice.“

Tu sem toraj zvedel, da sem tisti dan prekorail že Dalmacijo in ravnokar prestopil čez mejo v turško Bosno.

„Dobri prijatelj“, nadaljuje, „odkod prihajate? Kje so vaši roditelji? Imate ženo in deco?“

Jaz pa mu povem del moje nezgode, da sem bil namenjen daleč po morji, a po nesreči da sem bil zanesen na dalmatinsko obrežje in sem tako do tu se zgubil.

„Pomilujem vašo osodo“, odgovarja beg, ter mi spet v roko seže, „vam smem ponuditi svojo pomoč? Vi ste moj gost, ničesa nimate pogrešati, ničesa se ne bati, dokler ste v mojem varstvu. Moja roka in življenje za vas. Tako nam je zapovedal prerok. Zdaj pa blagovolite sem na kamen sesti, da se koj okrepčate s kruhom in mesom, trudni ste in lačni. Kmaló se s tovariši vrnemo domov; še nocoj bodele spali pod mojo streho.“

Te prijazne besede so mi dale pogum, zaupal sem mu popolnoma, ker znana mi je bila gostoljubnost in zvestoba mohamedancev.

Zvečer smo že sedeli na blazinah v veži turškega bega v Gabru. Po večerji sprehajala se je mogočna mošnja, z najfinjšim tobakom natlačena, iz rok v roke. Tudi črna kava je krožila okoli nas. Vsega, kar imajo Turki najboljšega, bilo je v obilnosti.

Jeden cel mesec sem bil v Gabru; kar mi nekakega večera govori beg Filipovič:

„Jutri se popeljem v Livno po opravkih, tri ure od tukaj. Morda vam je ljubo iti z menoj? Si bodele ogledali naše mestice; tudi imajo tu vojaki velike vaje, v kratkem dojdejo nove čete od Štambula, da jo skupno vdarijo v Banat. Zná vas marsikaj zanimati.“

„Da, pojdem, beg Filipovič“, odgovorim jaz, „ako vam nisem nadležan.“

In tako gremo spat.

Drugi dan opoldne pa sprehajal sem se po ulicah Livenskih. Vse ozko, se vé da, in umazano, vse zanemarjeno, le toliko je vsaka reč napravljena, kolikor vstreza najneobhodnim potrebam človeškim. Zanimale so me pa vendar brezštevilne mošeje in stolpi, s kterih se je slišal glas vabečih k molitvi.

Ko počasi mestice prekorakam ter pridem z enega konca do drugega, se mi odpre tu pred očmi prostorna ravan. V neki daljavi zablišči mi nasproti svetlo orožje, vse je mrgolelo; kmalo sem spoznal, da so turški vojaki. Pač mikalo me je od bliže jih opazovati. Osrčim se toliko in korakam čez ravan. Tu se postavim malo na stran opazovat vojaške vaje turške. V dolgi ravni vrsti razpostavljeni so vojaki, malo spred stojita dva krepka mladeniča, vsak s turško zastavo, namreč palico, na katero je obešen konjski rep. Spredej pa spoteka se na konji poveljnik, vihteč z roko golo sabljo, ki se bliska v solnčnih žarkih. Ko trikrat ali štirikrat premeri vrsto, zakrene jo na stran, kakor da bi hotel vojsko od zadelj razgledavati. Prav tik mene se zateče, tako, da se celó za en korak umaknem. A tu se srečajo najine oči. Komaj me ugleda, kar zarudi, dasiravno se mi je zdel zelo blede; a nič manj tudi jaz ostrmim, kakor brž mu vprem pogled v njegov obraz — bil je grof Takovec, nikdo drug.

Kmaló potem so se vaje končale. Vojaki so se

žave priganjati k ostrim in brezobzirnim vkrepom zoper žganjivstvo.

Tudi v drugih državah so začeli misliti na to, kako bi žganjivstvo zatrli in te dni bilo je brati v časnikih, da na Nemškem razmotravajo vprašanje, bi li ne bilo koristno, ko bi žganje oklicali za državni monopol, kakor sta pri nas sol in tabak. Naj bi toraj naša slavna vlada te reči ne izpustila izpred oči, ampak jo vzela v resen prevdarek in postavodajalnim zborom izročila v ta namen potrebne postavne načrte, da se tudi v tem oziru enkrat ne bode reklo, da je prepozno. (Dobro, dobro!)

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. januarja.

Notranje dežele.

Letošnji božič bo za Slovane sploh pomenljiv ostal v zgodovini, ker jim je skoraj povsod v resnici *mir in spravo prinesel*. Prve novice o miru in spravi dobili smo z Balkana, kjer so Srbi in Bolgari odložili morilno orožje, ali so vsaj obljubili odložiti ga. Drugo smo doživeli v domači deželi med radikalno in elastično stranko in o tretji pa ravnokar beremo veselo novico došlo iz Levova, da so si tudi Poljaki in Rusnjaki spoprijaznjeni v roko segli. Kaj hočeš več, slovansko srce? Ali ni to najlepši praznik miru in ljubezni, ki si ga le želeli zamoreš, ko vidiš Slovane, brate svoje, povsod objete od ene in tiste krasne čednosti, ktere že dolgo vrsto let več nismo poznali — od krepke sloge. Ali bo njena vez trdna in krepka, kakor je cerovina na kraški zemlji vzrastla, ali pa krhka in le na videz trdna, kakor ied, ki po zimi prepreči naše vode, kdo bi to že danes vedel. Bog daj, da bi se ohranila sloga povsod med brati Slovani, potem se bomo že lažje in urniš dvignili kviško.

Prvi dan po novem letu reševali so na Dunaji v upravnem sodnem dvoru pritožbo mestnega zastopa Sušiskega v zapadnih Čehah ob bavarski meji zaradi *naprave česke šole*. Sušice so mesto z mešanim prebivalstvom, kjer pa vendar Nemci prevagujejo in imajo vsled tega tudi nemške osnovne šole. Čehi so za svojo deco zahtevali, da bi se v drugem razredu ondašnje nemške trirazrednice napravila česka vspešnica, kar je c. kr. česki deželni šolski svet tudi odobril in mestni občini Sušiški napravo paralelke takoj naročil. Ministerstvo je to tudi potrdilo. Mestna občina se je pa pritožila na c. kr. upravno sodišče na Dunaj, kjer so ji 2. t. m. prav dali, češ, da ni dokazano, da bi se po triletnem povprečju predpisano število za šolo godnih otrok v resnici nahajalo, za ktere postava novo paralelko zahteva. To je toraj eden faktum, da Čehi za svoje otroke niso dobili vstričnega razreda. V Ljubljani se je pa letos za 17 dečkov slovenske narodnosti, ktere lastni stariši ponemčiti želé, odprla posebna nemška šola. Ni še davno, da nam je bila prilžnost te najmlajše in najnižje javne zastopnike nemstva v Ljubljani opazovati, ki so jo ob 3. uri popoldne ravno iz Mahrove hiše pricedili, kjer imajo začasno za prvi razred menda celo dvorano na razpolaganje. Mestni odbornik nas je opozoril na to malo četico, rekši: „Glejte jih nemške šolarje!“ Poslušala sva, kako so se razgovarjali in strmela sva oba. Niti jednega nisva slišala nemški govoriti, pač pa jim je prav gladko tekla Ljubljanska slovensčina z dvakratnim naglasom. To je toraj tista deca, ki nove šolske palače potrebuje.

Čuje se novica na *šolskem polju*, o kateri pa še ne vemo, ali je resnična ali ne. „Deutsche Ztg.“ je nekje slišala zvoniti, da oba Liechtensteina, Lienbacher in pa naučni minister Gautsch nameravajo izdati novo šolsko postavo, v kateri bodo posebno prizadete ljudske šole, ki se bodo delile v mestne in zunanje. Poslednje se bodo menda zopet popolnoma duhovščini v roke izročile in pa šestletna dōba se bo vpeljala kot dōba obligatnega obiskovanja šole po deželi. Prav bi bilo, naj bi bilo tudi le res!

Vnanje države.

Balkanski konferenci v Carigradu so homatije na Francoskem in Angleškem, kjer so imeli nedavno z volitvami opraviti in vsled tega nimajo ne tū, ne tam nobenega pravega kabineta, skoraj sapo zaprle. No, pa če že tega ne, omamile so jo pa že toliko, da ji sedaj ni mogoče tako dolgo nič več o balkanskih zadevah razgovarjati se, dokler se v Londonu in Parizu ne določi za trdno, kdo da bode sedel v ministerstvu. No, škoda zato svet ne bode nobene imel, kajti balkanska konferenca v Carigradu je bila pravo peto kolo na vozu evropskega miru. Zborovala je sicer res dolgo, pokazati pa nima drugzega, in pohvaliti se tudi nima z ničemur drugim, kakor s tem, da se niti kralj Milan in knez Aleksander za-njo zmenila nista! Ali ni to vrlo malo? Kaj se hoče več? Le ena država je, ki se pri vsem tem dobro počuti, in to je Italija. Čudne razmere, ki so v poslednjem času ravno po volitvah nastale na Angleškem in Francoskem, da namreč nikjer niso nič stalnega imeli, pomagale so Lahom na površje, da nekoliko časa v balkanskih zadevah na čelu Evrope korakajo, dokler ste namreč Avstrija in Rusija tiho. Tako smo videli Italijo na čelu vojni komisiji, ko se je nedavno določevala demarkacijska črta med Srbi in Bolgari, ktere bi nihče ne smel prekoračiti, pa se menda oboji ne brigajo dosti več za-njo, kakor srbski ali bolgarski kostruni, kedar se ravno do nje pripasejo. Sedaj se tudi čuje, da bo menda Italija zopet na čelu, če bi se balkanska konferenca zopet k posvetovanju vsedla. No, naj le bo! Škode ne bodo nikake napravili tisti možje v Carigradu, ker jim tega Avstrija in Rusija ne bodele pripustili, koristi pa nobene od njih ne pričakujemo, ker svoji nalogi, zaradi ktere so se zbrali, kos niso!

Turčiji je dolgo časa hudo predlo, kje bi se dobil mož, ki bi ji še kaj posoditi hotel, da bi mu ne bilo treba polovice državnih dohodkov zastaviti. Konečno ga je po pregovoru, kdor išče, ta najde, tudi ona našla. Društvo turških železnic prevzelo je ta posel, da je zopet nekoliko podprlo prazne turške denarne vreče. Ker pa jetičnemu človeku tako nobeno zdravilo ne pomaga kaj prida, je tudi Turčija to že sama sprevidela, da s tem posojilom ne bo nikakih čudežev delala — kako je veliko, telegram nič ne pové — je sklenila zopet papirnat denar izdati, pri čemur si nekoliko oddahniti misli. V resnici duhovita misel, ki ji bo smrtni udarec pripravila. Recimo, da Turčija res za nekaj milijonov papirja med svet vrže, za ktere ga bode otomanska banka porok s svojim evenkom, je pač vprašanje, ali bode ostala Evropa ta papir brez prave zvenčee podlage hotela sprejemati, ali ne, in to že zaradi tega, ker mu bo 1. ravnokar imenovane podlage zmanjkalo, in 2. ker nima nobenega zaupanja v obstanek turške države. Pa če ga tudi spravijo v tek, ne bodo nobene koristi — vsaj za daljši čas ne — od tega imeli, pač pa si bodo z njim vozle zadržili za zanjko, v kateri bodo danes ali jutri poginili. Izdaja papirnega denarja je za Turčijo ravno to, kakor priprava bankerota, to je pa njena smrt.

Predsednik francoske republike g. Grevy je

izida svoje zopetne izvolitve jako mirnega srca pričakoval. Ko se je v Versailles določevalo, kdo bode prihodnjih sedem let najvišji čuvaj nad blagrom naroda francoskega, hodil je Grevy jako hladne krvi po elizejskem vrtu v Parizu s svojim najstarejšim vnukom in pa japonske race sta krmila v ribniku. (No, raca na vodi, v Parizu menda niti pojma nimajo, kaka je letošnja zima pri nas!) Po malici ga je prijatelj eden povabil, naj bi igrala nekoliko na šahu, kjer sta v resnici tako dolgo ostala, dokler ni bilo prvega telegrama iz Versailles. Wilson je brzojavil in pripovedoval škanđale, ki so se pri volitvi godili. Takoj na to jela je pa depeša za depešo prihajati in Grevyjeva osoda je bila zopet za sedem dolgih let določena. Telegrami so šli iz rok v roke in pri vsakem je bilo veselje večje, če tudi ga Grevy ni javno kazal. Ko se je razvidelo, da je mož zopet na konji, vsedel se je Grevy v naslonjač, sklenil je roke nad trebuhom in rekel: „No, lahko in z dobro vestjo lahko rečem, da sem za Francosko storil, kar je bilo v moji moči; veseli me pa, da mi to tudi drugi potrdijo. Če bi me ne bili zopet izvolili, bi bil kljub temu Elizaj prav lahkega srca zapustil.“ Vse drugače pa je iz novega podeljena najvišja čast vplivala na Grevyjevo gospo. Ta od same radosti ni vedela ali bi se smejala ali jokala. Da bi bilo na obe strani prav, storila je oboje. Prijatelje, ki so čestitaj hodili, je kar od kraja objemala in dostikrat ponavljala: „Oh vse bi bilo, ko bi bil le mož Grevy vsaj za deset let mlajši! Tako bode pa težko kos težavnemu poslu.“ Francozje se nadjajo, da bode Grevy sedaj pomilostil kneza Krapotkina in pa Lujizo Michel.

Masana, ki so jo nedavno Lahi vzeli v svojo popolno posest, bo danes ali jutri še povod kaki vojski ali vsaj diplomatičnim razpravam med Turki, Angleži in Lahi. Do sedaj je bila Masana v egiptosvskih rokah in so Egiptčani od nje Turkom tribut plačevali, zato so pa sami carino pobirali od ladij tjekaj došlih. Egiptovski načelnik Izzet Bey je bil vedno po malem v prepiru s načelnikom laške posadke v Masani, dokler se je poslednjim konečno umestno zdelo mesta popolnoma polastiti se. Nekega jutra, menda je bilo 22. novembra, Izzet Bey zapazi na Masanskem carinskem poslopju laško zastavo. Takoj pošlje k laškemu poveljniku vprašat, kaj ta nesramnost pomeni. „Prav nič drugega ne, kakor da se hitro venjak spravite“, dejali so mu Lahi in so takoj na to tudi po vseh drugih javnih poslopjih laške zastave razobesili. Egiptčani so sicer takemu postopanju ugovarjali, uvidevši pa, da je vsaka beseda odveč, zahtevali so prost odhod, kar se jim je tudi dovolilo. Tako je prišla Masana v laško posest. No, to bi še bilo, ko bi s posestjo mesta, oziroma luke, ne bil v zvezi nek davek, ktere ga so do sedaj Egiptčani Turkom plačevali, Turki ga pa Angležem zastavili. Ta tribut znaša blizo 400.000 gld. na leto in se ga bodo Egiptčani izvestno branili dalje plačevati od mesta, ktere ga več nimajo. Turčija, oziroma Angleži, ga bodo pa kljub temu zahtevali. Vprašanje toraj nastane, kdo ga bode plačeval in če Lahi, ali bodo tudi pri volji ali ne plačevati ga.

Izvirni dopisi.

Iz Mengša, 3. januarja. (Nenavadna volitev.) V Mengeško šolsko občino je vsolanih pet občin, ki imajo skupaj 48 občinskih odbornikov in ti izberó krajnemu šolskemu svetu pet zastopnikov. Ker so bili pred kratkim trije taki zastopniki (med njimi g. Funtek) po pretekli triletni dōbi svojega

tropoma razšli v neredu, prav po turško. Poveljnik Takovec pa poiskal me je tam, kjer sva se bila prej srečala, in jaz mu pridem naproti. Konja je bil odposlal. Lahko si mislite, kaka radovednost je mučila oba, mene in njega, kako je vsakdo prišel na Turško. Takovec, kakor veste, čislal me je vedno že od onih let, ko sva v šoli skupaj sedela. In tudi zdaj ga je tako gnalo zvedeti mojo čudno dōsodo, da sem jaz moral mu prvi dopovedati vse, kar se mi je pripetilo.

„Zdaj pa čuj mene“, začne slednjič tudi on o sebi, „srčno sem želel še kdaj te videti, akoravno nisem imel za to najmanjše nade; razodeti sem ti hotel namreč skrivnosti, ki tebe posebno zadevajo. S tega, kar si mi povedal, spoznam, da zanjke nastavljene ti niso še pretrgane in le sreča te je sèm napotila. Ljubi Vekoslav, tvoj spomin ostal mi je vedno blag, in srce vleklo me je od nekda k tebi, le škoda, da nisem bil vreden tvojega prijateljstva.“

Pri teh besedah se mu vderó solze iz oči in jokati začne, kakor otrok.

„Pa svest sem si, da imam vsaj zdaj prilžnost skazati ti največo ljubav. Poslušaj. Naša domovina, ali prav za prav, vaša, ker moja ni več, moja je turška; vaša domovina tedaj, ljubi Vekoslav, izdana je, ker gospodarijo v njej ljudje, ki so se zarotili vničiti njen blagor. Kako se je pač v osmih letih pohujšalo! Vprašal boš, kteri so oni sovražniki goriške dežele. Glavne in najhujše poznaš, Vekoslav. Da, celó tvoj sosed je, na Gradišči, on, ki se imenuje gospod Mostovski. A čuj, to ime je

izmišljeno, pravo ime njegovo je Ben Saruk Menahem, po rodu žid, iz nekega mesta na Laškem. Njegovo zgodovino poznam, kakor svojo lastno. Dal se je bil krstiti in hlinil veliko pobožnost, celó v bogoslovje je stopil, da bi se pripravil za duhovski stan. A zaradi nekega pohujšljivega dejanja so ga odpustili. Jel se je klatiti po svetu, krščen sicer, a po duhu in srci vedno žid. Na zadnje vpisal se je v skrivno društvo Iluminatov v Ingolstadt na Nemškem, in ker so njegovo spretnost kmalo sprevideli, vspel se je v kratkem do enega najvišjih dostojanstev v društvu. Prevzemal je razne posle in potovanja v najprva mesta Evrope razširjal iluminatski krog. Zadnja leta Marije Terezije naseli se na Dunaji, kjer so začeli iluminati in drugi prostozidarji pod varstvom ministra Kaunitza svoje delovanje. Umrje Marija Terezija, edini in zadnji strah; pod cesarjem Jožefom se je začela za nje zlata dōba. Prosto in očitno so se začele snovati laža za lažo, na Dunaji in po družih mestih cesarstva. Da mlademu Ben Saruku tū ni manjkalo prilžnosti uporabiti svojih talentov, si lahko misliš. Toda sledé staremu nagnenju židovske krvi, obrnil se je bolj na praktično stran, za ktero se je čutil bolj sposobnega, kakor je sam večkrat rekel. Pri-druž se nekterim drugim sorodnikom, ki so se med seboj društveno zavezali, delati na to, da se brž ko mogoče poprodajo cerkvena in samostanska posestva, in z vsemi sredstvi kar le mogoče cenó spravijo v svoje roke od države razprodano imetje cerkveno. To društvo pogodilo se je tudi pozneje z vlado, da za dvajset milijonov prekupi vse zlato in dragoce-

nosti iz samostanskih in romarskih cerkvá.*) Ben Saruk izbral si je za svoj delokrog Goriško, naselil se je pa kot zasebnik na Gradišči, da bi tako tem lože svet za nos vodil; ker med tem, ko so vsi mislili, da na Gradišči zaprt moli in se posti, klatil se je po vsej deželi, zlasti po noči, tako, da ni nikdar doma spal.

O istem času pa, kakor Ben Saruk, prišel je v Gorico še nek drug tujec, ktere ga tudi ti dobro pomniš, gospod Kazanovski. Zgodovino tega človeka popisati, bi bilo predolgo. Rojen v Benetkah, skušal je vse umetnije, ki se dajo domisliti. V gledišči, vojski, časnikarstvu, pesništvu, diplomaciji, kabalistiki itd., dal se je obēdovati. Preplazil je vse dežele, vsa mesta po Evropi, a stalno se ni nikjer nastanil. Že mlad pristopil je v Parizu prostozidarjem, vpisavši se v „Veliki Orijent“. V dvajsetih letih dospel je po svoji odločnosti in premišljenosti do časti mojstrove. — Kot tak snoval je po Francoskem in Nemškem nove lože z najboljšim vspehom. Prvo leto Jožefove vlade pride na Dunaj. Došel je naravnost iz Berolina; tū se je bilo osnovalo več frimasonskih lož. Brat Kazanovski sešel se je bil s Friderikom, kraljem pruskim, ter od njega donesel Dunajskim bratom srčen pozdrav in novih inštrukcij, kako bi se dalo na Avstrijo vplivati, da bi opešala in prej ali poznej Nemčiji pripadla. Začele so se, kakor sem že rekel, v ta namem po raznih mestih avstrijskih lože snovati. Kazanovski bil je za to kaj sposoben, pravi mojster. Pride v Gorico, kjer se kmalo z Ben Sarukom seznanita ter zave-

*) Prim. Brunner Seb. „Die Mysterien“ itd.

poslovanja izžrebani, razpisana je bila z dne 29. dec. 1885. leta št. 791 od predsedništva c. kr. okrajnega šolskega sveta nova volitev treh udov v krajni šolski svet na nedeljo 3. jan. 1886 ob 11. uri dopoludne, da se zvrši v Mengeški šoli. Povabljenih je bilo vseh 48 občinskih odbornikov. Zbere se jih tri četrtinke od vseh ob omenjeni uri na volišči. A koga še manjka? Gosp. c. kr. komisarja, oziroma pooblaščenega namestnika, ki bi volitev vodil. Čakajmo, prašajmo po njem! Poldan odzveni, a tudi zvon nikogar ne prikljče in telegraf nič ne pové, da bi se bila komu nesreča zgodila. Možje tedaj sami prično volitev, ker si ne morejo misliti, da bi bilo celih pet občin za šalo sklicanih. G. Funtek protestira proti volitvi in odide s kupo svojih bolehnih možicev. Ostane še 28 občinskih odbornikov s štirimi župani na volišči. Peti župan se volitve ni vdeležil, ker je bil zadržan z dancim poslom in njega namestnik je odlazil. Možje toraj zberó gosp. Franca Šmona, župana z Rodice ter odbornika krajnega šolskega sveta, za predsednika volilni komisiji, v katero izvolijo Loškega župana Antona Stoparja, Trzinskega župana Janeza Keclja, Rašiškega župana Jožeta Logarja, nadzornika kr. šolsk. svetu g. Mihaela Staré-ta in g. župnika Ivana Zorca, perovodjem pa g. nadučitelja Ant. Javorška. Spisan je zapisnik in ob 1. uri se izid volitve razglasi. Izvoljeni so gg.: Anton Skok, obč. odbornik iz Mengša, Janez Svetlin iz Loke in Jurij Rúčigaj z Dobenega — vsi enoglasno. Bralo se je možem na obrazih veselje, ker se je pokazala „zvezda“, ki oznanja težko zaželjeno edinost v Mengeški fari. Kdo da je zagrešil zgoraj omenjeno skazo, o tem, če bo treba, prihodnjič.

Z Dolenjskega, 3. jan. Čuden svet dandanes! Zakaj neki? Vse hoče dobro živeti, a nič ne delati. No, kdor ima in ravno hoče, naj dobro živi, da je le pošteno; a dobro živeti na račun drugih, in če drugi ne dajo, se maščevati in bližnjemu največo škodo delati, je pač satansko. Čujte! V naši okolici bili so nekteri, ki so hodili od hrama do hrama ter čakali in prežali, da piti dobijo. Ker so se nekteri branili, ker bilo je malo, ter imeli so mnogo potrebe, so šli tiho proč ali pa so žugali: Je že prav, bote že še videli itd. In res, prav ni bilo, a videli smo vsi: Na božičen večer gorelo je štiri do pet hramov v Stankovem in okolici. Pa ne, da bi bili goreli hrami po vrsti, ampak gorel je prvi, drugi ne; tretji in četrti, peti ne; šesti in sedmi ne, pač pa zopet osmi. Pač očitno znamenje, da ni bila gola nesreča, ampak — maščevanje. Tak le je liberalen pa brezveren svet, več opazek menda ni treba!

Iz Hrenovic, 1. jan. Zeló sem blagroval gosp. učitelja Horjulskega, ki poroča v št. 295 „Slovenčev“, kako je prišel do glasbenega orodja v šoli. Pač mu rad pritrdim, da brez goslij ali harmonija učiti male otroke petja, je velika težava. To tudi tukaj jaz opazujem. Pri nas je nad 300 šolo obiskajočih otrok. Dasiravno so v dva oddelka razdeljeni, vendar je 150 grl še precejšno število. Dragi bralec, misli si učitelja, ki že dve uri v šoli neprenehoma govori, zadnjo uro odkazano ima petje. Dasi že

žeta. V treh mesecih bila je loža vtrjena, njen sedež pri „Odkritosrčnosti“ v Gorici. Namen ji je pred vsem plemstvom zvabiti od domačih in javnih opravil, zabavati je, ter navduševati za literarna podjetja, potrošne pojedine in potovanja, da se tako zadolži in propade.

Ta čas vjeli so tudi mene v svoje zanjke. In to ni bilo težko. Veš, kako sem bil zadolžen, da mi ni bilo več obstati. Pri „Odkritosrčnosti“ staknil me je bil nekega večera Ben Saruk. Ko me je bilo vino malo razvnelo, odkril sem mu vse bolesi in težave. Dolg, dolg, spoznal je kmalo, da me nad vse tlači, in ker sem se mu zdel za njegova opravila pripraven, pridruživati se mi je začel naslednje večere, dokler me ni dobro otipal. „Jaz vem za lek vaši glavni bolezn“, obetal je nazadnje. „Prejemal ga bom, naj me pogoltn sam pekel“, odgovoril sem. In tako me je vpisal za novince Goriške lože. Obljubilo se mi je poplačati vse dolgove, če bom le zvesto spolnoval svoj posel. In res, blapčeval sem jim, kakor trpin, sosebno Ben Saruku. Slednjič — bilo je Silvestrovo 1782 — sprejmo me slovesno v ložo. Počasi prišel sem tako daleč, da sem zvedel vse skrivnosti lože in naših bratov. Vedno bolj so se mi odpirale oči in videl sem jasno, kam sem zašel, toda prekasno je bilo: saj pa tudi me je vedno upanje slepilo, da se bodo vendar enkrat obljube začele spolnovati mi, t. j., moji dolgovi plačevati. Vse zastoj. Namesto tega, obrnejo se stvari celó na popolnoma nasprotno stran.

(Dalje prih.)

vtujen mora sedaj še peti, se ve da, s suhim grlom, na pamet mora učiti velikrat za petje ne posebno nadarjenih otrok. Ker nima nobenega glasbenega orodja, da bi jim melodijo vtisnil v ušesa, mora sam večkrat ponavljati eno in isto pesem. Ko pa skupaj začnejo, mora zopet njegov glas prevladati, da 150 slavčkov obdrži v pravem tiru. In kolikrat stopijo mali virtuozí čez ojnice, zavijajo po svoje, glej zopet tu mora pevovodja povzdigniti svoj glas, da spravi svoje gojence zopet na pravo pot, koliko učitelj pri tem trpi in kako primeroma malo vspeha se doseže mi bo rad vsaki pritrdil, ki je imel v enakih okoliščinah s petjem opraviti.

Tudi pri nas je g. nadučitelj večkrat že mislil in spominjal, da bi se za šolo napravil en mali harmonij. Pa takih dobrotnikov kakor je preč. g. kanonik Zamejic, nima vsaka fara. Pisal je že gosp. učitelj parkrat bolj premožnim naše fare, ki v daljnem mestu prebivajo, če bi hotli kaj darovati za napravo šolskega harmonija. Pa prošnja bila je zastoj. Najbrž si mislijo: Saj na leto komaj enkrat pridemo v domač kraj in še to le za par dni, kaj nam šolsko petje mar.

Enak harmonij, kakor so ga dobili v Horjulu, bi mi še veliko bolj potrebovali, ker se je zadnji čas cerkveni pevski zbor zeló pomnožil. Na novega leta dan se je pri slovesnih litanijah prvokrat okoli 40 pevcev prikazalo na koru. Ker imajo ti pevske vaje le ob nedeljah in praznikih popoldne, bi gotovo nič ne motili šolskega poduka, ko bi se oni v prostorni šolski sobi zbrali okoli harmonija, ter učili na note cerkvene pesmi.

Ko bi se pri nas kak dobrotnik dobil, ki bi kaj daroval za napravo glasbenega orodja, bi mnogo koristil šoli in cerkvi. Se ve, kar po 50 gld., kakor v Horjulu od enega samega dobrotnika ne pričakujemo, dobro bi došel vsaki mali donesek, kibi ga kaki Hrenovčan ali morda tudi kdo drugi darovati blagovolil. Kamen do kamna palača, pravi pregovor.

Z malih doneskov bi tudi počasi nastal kak harmonij. Posebno če hočemo, da bi knjiga družbe sv. Mohora „Cecilija“, cerkvena pesmarica, ki je bila v raznih listih gledé besede kakor tudi harmonizacije pohvalno omenjena, kaj koristila, potreba je, da se ljudstvo pravilno podučuje v petji.

Zadnjič ste poročali, da v vasi Predjamo naše fare razsaja nalezljiva bolezen škrlatica — „šarlah“. Po pomoti stalo je takrat „davica“, kar naj se s tem popravi. Zdravniška komisija prepovedala je otrokom iz te vasi obiskovati šolo. Sedaj je bolezen prejenjala, menda jo je pregnala burja, ki posebno danes razsaja. Padlo je zadnji čas nekaj snega, ljudje po dnevi naredé pot, ali po noči burja zopet vse poravná, da zjutraj človek ne vé, kje je prava pot ali steza in jo mora kar naravnost čez njive in senožeti vsekati, kamor je namenjen. V novem letu nam burja nič dobrega ne obeta, ker bila je to zimo danes najhujša. Upajmo, da se bo tudi ona naveličala, le potrpiamo!

y.

Domače novice.

(Tonzuro) prejelo je 1. t. m. v semeniški kapeli 29 čč. gg. bogoslovcev.

(† Oče gimnazijskega vodje) gosp. Šumana umrl je 2. t. m. na Štajarskem. Naj v miru počiva!

(Ljubljanski drsaleci) dobili so iz Bleda vest, da je jezero zamrznilo in se hočejo jutri gori drsat peljati. Bodo menda že rajši doma ostali, kakor pa na Bled na uro gledat hodili, ker se je danes vsaj po Ljubljani po ulicah kar cediti začelo od južnega vremena.

(Zoper premeščenje sodnije iz Zatičine v Višnjo goro.) Iz št. Vida pri Zatičini se nam piše 4. t. m.: Cela naša fara, v kateri sami je 13 županij, dalje fara Zatiška, Krška in št. Lovrenška nikakor niso zadovoljne, da bi se naša c. kr. okrajna sodnija iz Zatičine premestila v Višnjo goro. Temu premeščenju hočejo oporekati ali po deputaciji ali pa s peticijo. Okrajni glavar g. Grill Višnjegorcem obeta tudi „novačenje vojakov“ v Višnji gori; pa omenjene občine mislijo tudi temu ugovarjati. (Pristavek vredništva. Za premeščenje sodnije iz Zatičine v Višnjo goro prosilo je le 9 občin; prav je toraj da zdaj še druge občine deželnemu zboru po peticiji naznanijo svojo voljo. Vendar pa se morajo jako podvizati, ker bo zborovanje deželnega zbora le še malo časa trajalo. Poroča se nam, da se mislijo oglasiti tudi vasi, ki jih hočejo ocepiti od Ljubljanske okolice in jih zvezati z Višnjo goro.)

(„Sokolov“ občni zbor) boče jutri 6. januarja ob 10. uri dopoludne v gorenji dvorani Ljubljanske Čitalnice, na kar brate „Sokole“ še enkrat opozarjamo.

(Dnevni red XI. seje deželnega zbora kranjskega), 7. jan. ob 10. uri dopoludne. 1. Branje zapisnika o X. deželnozborni seji dne 4. jan. — 2. Naznanila deželnozbornega predsedstva. — 3. Gospodarskega odseka ustna poročila: a) gledé uvrstenja občinske ceste Videm-Zdenjskavas med kantonske ceste (k prilogi 33.); b) o prošnji občine Brusniške zavolj uvrstenja neke občinske ceste med kantonske ceste; c) o prošnji občine Črnomaljske zavolj uvrstenja cestnih črt Ljubljana-Žužemberk-Črnomelj med deželne ceste; d) o prošnji okrajno-cestnega odbora Ribniškega za uvrstenje okrajne ceste Kočevje-Ljubljana, odnosno Kočevje-Rakek med deželne ceste; e) o § 3. marg. št. 6. letnega poročila, gledé vodovoda v Šmariji; f) o prošnji občine Blejske in Gorjanske zavolj podpore za napravo neke ceste; g) o prošnji soseske Grobše v Pestojnskem okraji zavolj podpore za gradnjo neke škarpe. — 4. Upravnega odseka ustno poročilo: a) o 9. marg. št. 1. letnega poročila o deželnem odbora delovanji; b) o predlogu g. poslanca Kluna o prenaledbi 13. in 15. zakona z dné 29. maja 1884, in o predlogu g. poslanca Šukljeja o pregledanji volilnega reda za vojvodino Kranjsko; c) o prošnji občine Železniki, da bi se v okoliščini prišlo pomanjkanju zdravnikov na kmetih. — 5. Poročilo finančnega odseka o proračunih deželnih dobrodelnih naprav za l. 1886 (k prilogi 17/B.). — 6. Ustno poročilo finančnega odseka o § 8. marg. št. 1—14. letnega poročila „šolstvo“. — 7. Ustno poročilo peticijskega odseka: a) o prošnji Franca Zalarja, pomožnega uradnika v bolnišnici; b) o prošnji Friderika Drenika, pomožnega uradnika pri deželnem računovodstvu, da se jima pregleda prekoračenje normalne starosti.

(Dnevni red javni seji Ljubljanskega mestnega odbora) v četrtek 7. januarja 1886. leta ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. I. Naznanila prvosedstva. — II. Finančnega odseka poročilo o mestnem proračunu za 1886. leto. — Naposled tajna seja.

(Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ v Ljubljani.) Zopet nam je prijetna dolžnost, govoriti o neumornem delovanji vrlih Vrhničanov in je dostojno oceniti. Razpečali so, kot smo svoje dni že omenjali, že štiri krajcarske knjižice, tedaj primeroma največ. Prvi so pričeli z živo, uspešno agitacijo med narodnim ženstvom ter prodali jedno celo knjižico narodnim Vrhniškim gospóm, drugo celo narodnim Vrhniškim gospicam. Evo! zopet novo sredstvo na korist našemu podjetju, ki so je izumili narodni trgovci Vrhniški in ki je tudi že izvršujejo. Pri večih trgovskih računih naj se izplačujejo goldinarji v denarji, čez ostali krajearji pa z markami „Narodnega Doma“. Zdelo se nam je potrebno ta način nabiranja doneskov uvaževati in povdarjati, ker bi, če povsod dosledno ali pa saj po previdnosti uporabljen, utegnil postati nov nevsahljiv vir pomnoženju zaklada za zgradbo „Narodnega Doma“ v Ljubljani. Čast in hvala neumornim Vrhničanom, naj bi našli povsod obilo posnemalcev. Razpečanih imamo sedaj 35 krajcarskih knjižic. XXXIV. smo dobili pod št. 290. (poverjenik g. A. Ž.) iz Ljubljane, XXXV. pod št. 203. (poverjenik g. M. F.) iz Maribora. Lepo hvalo marljivima gg. nabiralcema! (Denar in oglasila pošiljati je g. dr. Jos. Starétu, blagajniku „Narodnega Doma“ v Ljubljani.) Odbor.

(Občni zbor čitalnice v Šiški) na sv. Štefana dan bil je prav dobro obiskan. Točno ob 3. uri otvori g. predsednik zborovanje in med drugim povdarja lepo napredovanje naše čitalnice. Gosp. tajnik omenja v prav lepim obširnem poročilu društvenega gibanja in izletov, med drugimi povdarja najbolj izlet na Bled, kojega se je nad 80 članov vdeležilo.

Gosp. blagajnik poroča o društvenem stanju in premoženji, ter je dokazal, da je blagajnica vsled pomnoženja knjižnice največ trpela. Gosp. knjižničar nam je prav lepo narisal bogato in lepo knjižnico, ki broji blizo 600 zvezkov, med njimi ima vse knjige kar jih je „Matica Slovenska“ izdala, le edino prvi del telovadbe ji manjka; dalje ima knjižnica vse igre „Dramatičnega društva“, veliko knjig Mohorjeve družbe ter vse letnike „Novic“. Gosp. Anton Jentl poklonil ji je 152 zvezkov, za kar se mu je hvala izrekla.

V odbor so voljeni: predsednikom g. Franc Drenik; blagajnikom g. Ivan Suva. Za odbornike pa gg.: Anton Knez, Franc Burgar, Ivan

Bizjan, Franc Dežman, Josip Štrukelj in Zmagoslav Rorman. Kot pevska zastopnika sta bila voljena v odbor gospoda Maurar in Škarjovec. Pred sklepom obnega zbora se je izrekla želja, da bi pristopilo še mnogo novih članov, da bode Čitalnica zamogla še nadalje napredovati. Omeniti mi je še, da je Čitalnica naročena na najmanj listov, ki so vedno vsim udom na razpolaganje.

D—n.

(Pravila podružnice sv. Cirila in Metoda v Celji) je štajarsko cesarsko namestništvo v Gradci potrdilo in se bode sedaj v Celji ustanovila zasebna slovenska ljudska šola. Take šole bodo še najboljši klin proti pogubnemu delovanju nemškega „Schulverein“, ki se je v slovensko deblo na Štajarskem z vso zlobnostjo zagrizel in mu zdrave korenine spodjedati hoče. Klin s klinom! Društvo sv. Cirila in Metoda je že tolikanj podkrepjeno in razširjeno, da se bode dalo kolikor toliko „Schulverein“ nasproti postaviti. Z dejanjem je treba njegovo škodljivo delavnost odvrniti, s samim vpitjem po časnikih in javnih shodih se ne opravi kaj. „Schulverein“ ima denar; kdor ima denar, tisti ima tudi moč v rokah in to ima ravno „Schulverein“. Nam toraj v resnici drugega ne preostaja, kakor podružnice snovati, krajevar h krajevarju zbirati, kakor to delajo vrli Čehi v svoji Šolski matiči že toliko let z sijajnim uspehom, s katerimi se bomo tudi mi odkrizali tega pruskega nasilstva, kakor so ga „panali“ Čehi, da jim vsaj več škodljiv ni, če tudi še po raznih krajih razgraja in svoje mreže nastavlja. Sicer bi morala pa vlada tukaj kaj prida storiti, ker je vendar dokazano, da je Prusija, oziroma veliko-nemštvo „Schulverein“ v naše kraje poslalo le zaradi tega, da se pripravlja most do Adrije. „Schulverein“ ni šolsko, temveč politično društvo; šola mu je plašč.

(V Postojni) priredili bodo v letošnjem predpustu štiri veselice; dne 24. jan., 2. februarja (Vodnikovo slavnost); 21. februarja in 7. marca. — Na Silvestrov večer nabrali so za „Mir“ 14 gl.; — posnemanja vredno!

(Umrl je) č. g. Franc Štol, župnik v Ljutomeru v 56. letu svoje starosti.

(Razpisana) je služba kancelerja z 900 gl. letne plače pri deželnem odboru Goriškem. Prošnje do 21. januarja.

Razne reči.

— Kolera pokazala se je zopet na južnem Španjskem v mestu Algezir. Takoj v prvih dneh t. m. pomrlo je 16 ljudi za njo.

— Vanderbildt, železnični kralj severnih združenih držav, je pred nekaterimi tedni nagloma umrl. Mrtud na možganih ga je zadel. Svet je na njem malo zgubil. Kedar je govoril o občinstvu, mu je navadno vošil: da bi ga h... vzel. Umrl je bil vtelesena surovost in sebičnost in vzor brezsrčnega mamona. Vsi njegovi milijoni (jih je baje 200) niso ga mogli rešiti nasledkov, ki prihajajo iz vtrgane žile. Bilo je namreč 8. decembra ob 1 uri popoldne, ko je bil pri njem drug železnični kralj, siloviti Robert Garrett, predsednik železnice Baltimore-Ohio. Vanderbildt je ravno pripovedoval, kako mu je bilo tesno v mladosti, koliko pa ima sedaj v starosti, kar se nagne na stolu in besed mu zmanjka. Garrett pristopi bliže, a Vanderbildt se zvrne na tla, ter niti besedice ne spregovori. — Umrl je star 65 let. Smrti ni mogel podkupiti. Amerika ima pa še druge nikdar site milijonarje. Tu je neki Yay Gould. Pred 20 leti se je bralo o njem, da je v zvezi z igralcem Yim Fisk vkradel celo železnično progo. Fisk je bil vstreljen zaradi neke ženske, Gould pa je delal tako naprej, je kupoval železnice, telegrafne proge, zemljo, rudnike, tovarne, državne službe, vse kar-koli je imelo kako vrednost ali kar je mogel dobiti, danes ima največi telegraf na svetu in nadzoruje dvoje ali troje železničnih sistem, od katerih zavisi kakih 20 ameriških držav. Njegove žice so potegnjene čez ves ameriški svet in njegove šine se raztezajo od oceana do oceana, od severnih jezerov notri do mehiškega zaliva. Več mest na zahodu, kakor St. Louis, Kansas-City, Topeka, Indianapolis je v njegovi oblasti, ker gospoduje z njih prometom, in velike države so mu tako rekoč podložne, ker njegove želje so ukazi sodnikom. Stranka mu je vse ena, v Misuri je demokrat, v Kansasu in Nebraski je republikanec, za denar je pri njem vse.

— Država Kongo, velikanski švindel. V Lipsko „Gartenlaube“ pošilja nemški zemljenezec Pehnel-Lösche odpri pisma do M. H. Stanleja, najdenika veletoka Kongo. Pravi se tukaj, nihče ne odrekuje Stanleju izredne pogumnosti, železne vztrajnosti, in velikanske podvzetnosti, a kar ni, to pa ni. Ljudje so ga toliko časa hvalili, povzdigovali,

da je na zadnje sam mislil, da je učenjak prve vrste, izveden zemljenezec, sploh da je za vse sposoben. V začetku tega leta so ameriške države poslale v Kongo pooblaščenca Tisdela, ki je prišel po Kongu notri do Stanley-Pool, in ta ljudem pokazal pravo podobo krajev ob reki Kongo. V državni „Illinois-Ztg.“ je prišlo ob kratkem poročilo Tisdela pod napisom: „pekel ob Kongu“. Še preden je Tisdela to izrekel je Pehnel-Lösche videl sam, kaj je ob Kongu a še le, ko so uradna poročila prišla iz Amerike, se mu je jezik odvezal in sedaj piše vse kakor se je sam pripričal. Njegov sestavek o Kongu se n. p. tako-le končuje. „Kolikor sedaj o tropiški Afriki vemo, moremo odločno biti zoper to, da bi poljedelce, ki bi sami obdelovali polja, vabili v Afriko. Vsak tak poskus se začne s pogrebom in se konča s pogrebom, to sem že pred letom in dnevom povdarjal. Mogoče je, a komaj verjetno, da se v Afriki nahajajo kraji, kjer bi se evropske obitelji preživele z delom, a taki kraji so le posamezni in izredni. Mogoče je tudi, da učenost najde kak pripomoček, da obvaruje prihodnje naseljenike pred nezgodo obnebnja. Dokler se pa to ne zgodi, moramo pa prepušiti kupčevalcu in naselniku, da se okoristita s tropiško Afriko, v najtesnejši zvezi z njima naj bosta misijonar in zemljenezec. Vsi ti imajo važno nalogo, Afrikanec vzgojiti k delu in tako v korist obračati prirodnosti te dežele.“ Brali smo, da je kralj belgijski imenoval Stanleja za obnega namestnika te papirnate države. Bržkone mu je danes znano, da je vsa Kongo-država velikanski švindel in grob Evropejcem, kajti vsi, ki sreče iščejo ob Kongu, počepajo kakor muhe. Le še malo časa, in pene se bodo razkadile. Potem bodo vsi Stanleja z blatom ometavali isto tako, kakor so ga dosihmal povzdigovali do nebes. — (Pri vseh teh slavošpevih o državi Kongo, se nam je čudno zdelo le to, da snujejo države, in imenujejo oblastnike, še preden vedó, koliko podložnikov bodo imeli. — Da so pa kraji ob Kongu tako nezdravi, brali smo že iz poročil misijonarjev še poprej, preden smo slišali, da snujejo tam države, se ve da, le na papirju.)

Telegrami.

Postojna, 5. jan. Postojnska občina je v današnji seji preblagorodnega gospoda c. k. deželnega predsednika Andreja barona Winklerja in gospoda c. k. vladnega svetnika Antona Globočnika enoglasno z navdušenimi „živio“-klici častnima občanoma izvolila. Vičič, župan.

Beligrad, 4. jan. Kralj se je pripeljal ob 5 popoldne semkaj. Na kolodvoru pričakovala ga je ogromna množica ljudi, kraljica, ministri, občinski zastop in uradništvo. Vrtili so se razni govori. Mesto je v zastavah.

Rim, 4. jan. Papež Leon XIII. poslal je Bismarku Kristusov red, nemški cesar je pa več papeževih dostojanstvenikov odlikoval z najvišjimi nemškimi redovi.

Pariz, 4. jan. Freycinet prevzel je sostavo novega ministerstva.

Umrl so:

31. dec. Reza Petrič, babica, 67 let, Poljanska cesta št. 25, otrpnenje srca.

1. januarja. Karol Vizjak, lončarjev sin, 6 let, Cesta v mestni log št. 8, davica. — Matilda Janežič, ključarjeva hči, 2 leti, Cesta na Rudolfovo železnico št. 12, Lanyngitis crouposa. — Karol Blumauer, tapetarjev sin, 1 leto, Cesta v mestni log št. 10, davica.

3. januarja. Ana Ažnch, ključarjeva hči, 1 mes., Tržaška cesta št. 19, božjast. — Urša Končan, hišinja, 29 let, Emonska cesta št. 4, jetika. — Jovana Opie, uradnikova udova, 75 let, Karlovska cesta št. 7, Marasmus.

V bolnišnici:

29. dec. Jožef Dolencec, dninar, 43 let, vsled vnetice možganske kožice. — Tomaž Dolencec, dninar, 23 let, Typhus. 30. dec. Karolina Mazini, gostija, 70 let, Marasmus senilis. — Janez Majdič, zidar, 47 let, jetika. — Jovana Majdič, delavka, 19 let, jetika.

1. januarja. Marija Princ, posestnica, 51 let, vodenica. 2. januarja. Jakob Stojc, gostič, 75 let, Marasmus senilis.

Dunajska borza.

(Telegrafovo poročilo.)

5. januarja

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 55 kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 80 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	110 „ 60 „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 15 „
Akcije avstr.-ogerske banke	871 „ — „
Kreditne akcije	298 „ 20 „
London	126 „ 20 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	10 „ — „
Ces. cekini	5 „ 94 „
Nemške marke	62 „ — „

Tuji.

4. januarja.

Pri **Maliču**: Theimer, trgovec, z Dunaja. — Adolf Obres, dož. poslanec, iz Cirknice. — Urbančič, grajšček, iz Preddvora. — Kurzthaler, fabrikant, iz Domžal.

Pri **Slonu**: Majija Gračič, zasebnik, s sestro, iz Dubrovnika. — Janez Tamšek, zasebnik, iz Sevnice.

Pri **Bavarskem dvoru**: Franc Kral, zasebnik, z Vranskega.

Pri **Južnem kolodvoru**: Janez Reschab, zasebnik, z družino, iz Rogatec. — Franc Kumar, komi, iz Logatec.

Pri **Avstrijskem caru**: Jožef Schioloja, zasebnik, z Dunaja.

Naročila na

„Theologisch - praktische Quartalschrift“,

ki v Lincu na leto v 4 zvezkih izhaja, in to v sredi januarja, aprila, julija in oktobra, sprejema podpisana katoliška bukvarna in dotične knjige, takoj ko so izišle, naročnikom razpošlje po pošti franco. Naročnina znaša za celo leto le 3 gl. 50 kr. in jo sprejema

„Katoliška Bukvarna“
na Stolnem trgu št. 6.

Lekarna Trnkóczy-ja,

zraven rotovža v Ljubljani,

priporoča in razpošilja s poštnim povzetjem

Marijaceljske kapljice
za želodec,

MARIA-ZELLER
TROPFEN
NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKOCZY
LAIBACH 1 STÜCK 20.

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodec in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavobol, krč v želodec, bitje srca, zabasjanje, gliste, bolezni na vrtnici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gold.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istište **Marijaceljske kapljice** dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani pri U. p. Trnkóczy-ju. Razpošilja se le jeden tucat.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu Trnkóczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezn na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit uspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezni priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najprisrčnišo zahvalo, vssem spoštovanjem vdani

(26) **Franc Jug,**
posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vrtolob, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 50 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

najboljše vrste, izborna zoper brumore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

c. k. priv.,

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasjanju človeškega telesa, glavobolu, otrpjenih udih, skazenem želodec, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr.; jeden zavoje s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošilja se s pošto najmanj jeden zavoje.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila z dežele izvrše se takoj

v lekarni Trnkóczy-ja

zraven rotovža v Ljubljani.